

ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม

โดยที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติในฐานะองค์กรกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม มุ่งประสงค์ให้มีการจัดทำและกำหนดมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสม ด้วยเหตุที่คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน จึงเห็นสมควรกำหนดกรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีกระบวนการมีส่วนร่วมที่เป็นธรรม เท่าเทียมกัน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสากล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ (๖) ประกอบมาตรา ๕๑ วรรคสอง และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และมาตรา ๒๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการ

กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติจึงประกาศ กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม แนบท้ายประกาศนี้ เพื่อผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมจะได้ใช้เป็นกรอบแนวทางอ้างอิงต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พลเอก ชูชาติ พรหมพระสิทธิ์

ประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

**กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม
(Telecommunication Standardization Framework)**

สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
87 ถนนพหลโยธิน ซอย 8 (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2271 0151-60 เว็บไซต์: www.ntc.or.th

กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม

1. ความเป็นมา

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) เป็นองค์กรอิสระ จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มีหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่วิทยุและกำกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น

กทช. ตระหนักถึงความแพร่หลายและความนิยมในเทคโนโลยีโทรคมนาคม การหลอมรวมกันของเทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อประสม และตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม จึงได้สั่งการให้มีการศึกษา รวบรวม และพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมในการจัดทำมาตรฐานทางเทคนิค ลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิค และคุณลักษณะทางเทคนิคของเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นสากล เพื่อให้ติดตามทันวิทยาการด้านโทรคมนาคม ทันต่อสภาพการณ์ทางเทคโนโลยี เพื่อให้เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์มีมาตรฐานที่ชัดเจน สามารถนำมาใช้งานได้โดยไม่เกิดการรบกวนซึ่งกันและกัน รวมทั้งไม่เกิดผลกระทบไม่พึงประสงค์ต่อโครงข่ายโทรคมนาคม รวมทั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคมด้วย

เพื่อให้การประกาศกำหนดมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมของ กทช.เป็นไปอย่างเป็นระบบ โปร่งใส มีส่วนร่วมสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสากล และเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเทคโนโลยี อีกทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและใบอนุญาตตามกฎหมายวิทยุคมนาคม กทช. จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ทำการปรับปรุงเอกสาร กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม จากฉบับเดิมที่ได้จัดทำไว้โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เมื่อเดือนกันยายน 2548 เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำมาตรฐานจะได้ใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมต่อไป

2. ขอบข่ายและวัตถุประสงค์

กรอบแนวทางนี้ ระบุหลักการและวิธีการสำหรับการจัดทำมาตรฐานและลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิคด้านโทรคมนาคม และคุณลักษณะของเครื่องวิทยุคมนาคม (ซึ่งต่อไปในเอกสารฉบับนี้ จะเรียกรวมกันว่า มาตรฐาน) ซึ่งเป็นข้อกำหนดทางวิชาการที่ปรากฏในรูปของเอกสารเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไป กำหนดขึ้นโดยความร่วมมือหรือการยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดของส่วนรวม และใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และประสบการณ์เป็นพื้นฐานในการกำหนด โดยมีขอบข่ายครอบคลุมทั้งมาตรฐานของระบบโทรคมนาคม โครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ บริการโทรคมนาคม ตลอดจนโปรโตคอลโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง

ในเอกสารนี้ เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ หมายถึง เครื่องโทรคมนาคม อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงข่ายโทรคมนาคม หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม และเครื่องวิทยุคมนาคม หรืออุปกรณ์วิทยุคมนาคม ตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจ กทช. ในการประกาศกำหนดมาตรฐานและลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิคด้านโทรคมนาคม และคุณลักษณะของเครื่องวิทยุคมนาคม นั้น มีบัญญัติไว้ในกฎหมายดังต่อไปนี้ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 มาตรา 51 (6) โดยคำนี้ถึงมาตรา 52

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 หมวด 3 โดยเฉพาะ มาตรา 32 วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 มาตรา 29 (4)

มาตรฐานที่จัดทำขึ้นนั้น ควรอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์สามารถใช้งานร่วมกันกับระบบหรือโครงข่ายโทรคมนาคมได้ หรือสามารถใช้งานโปรโตคอลโทรคมนาคมร่วมกันได้
- 2) เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับระบบหรือโครงข่ายโทรคมนาคม หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านโทรคมนาคมอื่น
- 3) เพื่อป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรบกวนในระดับรุนแรง (harmful interference) ต่อการใช้เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์อื่น
- 5) เพื่อประกันคุณภาพของบริการโทรคมนาคม
- 6) เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม

3. ประเภทของมาตรฐาน

มาตรฐานสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ ดังต่อไปนี้

- 1) **มาตรฐานบังคับ (mandatory standard)** ใช้สำหรับมาตรฐานทางเทคนิคในกิจการโทรคมนาคมที่มีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อโครงข่ายโทรคมนาคม หรือผู้บริโภค ซึ่ง กทช. ประกาศกำหนดให้มีสภาพใช้บังคับ โดยใช้อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการ (ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า และผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคม) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น
- 2) **มาตรฐานสมัครใจ (voluntary standard)** ใช้สำหรับลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิคในกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีผลกระทบต่อโครงข่ายโทรคมนาคม หรือผู้บริโภค ทั้งนี้ อาจจะเป็นมาตรฐานทางด้านการเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต มาตรฐานด้านการทำงานร่วมกันได้ระหว่างเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ หรือมาตรฐานของโปรโตคอลโทรคมนาคม ที่มีใช้งานอยู่ในประเทศ หรือที่สมควรจะใช้งานในประเทศ ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานอื่นนอกเหนือจาก กทช. และไม่มีสภาพใช้บังคับตามกฎหมาย

4. แนวทางการจัดทำมาตรฐานบังคับ

4.1 รูปแบบการจัดทำมาตรฐาน

การจัดทำมาตรฐานบังคับ ดำเนินการโดยใช้รูปแบบของ คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. และ คณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจจัดทำมาตรฐานโทรคมนาคมรายประเภท ร่วมกับ สำนักงาน กทช. ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 คณะกรรมการมาตรฐาน กทช.

แต่งตั้งโดย กทช. โดยมีวาระในการปฏิบัติหน้าที่ 1 ปี และแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เมื่อหมด วาระ โดยวิธีประเมินผลงานและความเหมาะสมอื่น ทั้งนี้ กรรมการดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน เว้นแต่ กทช. เห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้

คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับสากล และ เสนอแนะนโยบายมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย
- (2) กำหนดมาตรฐานและลักษณะพึงประสงค์ทางด้านเทคนิคในกิจการโทรคมนาคมและกิจการ วิทยุคมนาคม ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานของระบบ โครงข่าย เครื่องโทรคมนาคมและ อุปกรณ์ บริการโทรคมนาคม ตลอดจนถึงโปรโตคอลโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง โดยจัดลำดับ ความสำคัญในการกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์
- (3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมรายประเภทได้ ตามความจำเป็นและเหมาะสม และกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ
- (4) พิจารณาทบทวน และกลั่นกรองร่างมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมที่จัดทำโดย คณะอนุกรรมการฯ ทั้งในแง่ของรูปแบบ ถ้อยคำ เนื้อหา และความถูกต้องสมบูรณ์ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎระเบียบ และมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมอื่นที่ได้ ประกาศกำหนดไปแล้ว ก่อนนำเสนอร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ต่อ กทช.
- (5) ดำเนินการอื่นใดตามที่ กทช. มอบหมาย

องค์ประกอบของคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ควรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนจากภาคอุตสาหกรรม และผู้แทนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น จำนวนไม่เกิน 8 คน โดยมีพนักงานสำนักงาน กทช. จำนวนไม่เกิน 2 คน ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ

4.1.2 คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำมาตรฐานโทรคมนาคมรายประเภท

แต่งตั้งโดย คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ในลักษณะที่เป็นคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ (ไม่ถาวร) ตามประเภทของระบบ โครงข่าย เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ หรือโปรโตคอล โทรคมนาคม ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรกำหนดมาตรฐาน (product-specific) มีวาระการ ปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 90 วัน แต่คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. อาจพิจารณาให้ขยายระยะเวลา การปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสมจำเป็น

คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์มาตรฐานสากล และยกร่างมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งแต่งตั้ง
- (2) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับร่างมาตรฐานที่ได้จัดทำขึ้น
- (3) นำข้อคิดเห็นที่ได้รับไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรฐานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำเสนอร่างมาตรฐานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ต่อคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมรายงานสรุปผลการดำเนินงาน
- (4) ดำเนินการอื่นใดตามที่ คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. มอบหมาย

หากคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. เห็นว่า มาตรฐานทางเทคนิคในเรื่องใด จำเป็นต้องมีการศึกษาในเบื้องต้น หรือต้องการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรฐานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการศึกษา และ/หรือ จัดทำข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นการเฉพาะได้ โดยไม่จำเป็นต้องยกร่างมาตรฐาน และ/หรือ รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ให้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ในคำสั่งแต่งตั้งให้ชัดเจน

องค์ประกอบของคณะกรรมการ ควรใช้องค์ประกอบในลักษณะเดียวกันกับคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และความเป็นกลาง รวมทั้งการขัดแย้งผลประโยชน์ (conflict of interest) ที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย

4.1.3 สำนักงาน กทช.

สำนักงาน กทช. มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปดังต่อไปนี้

- (1) ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. และคณะกรรมการฯ ซึ่งรวมถึงการจัดเตรียมร่างมาตรฐาน การรวบรวมข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการ/คณะกรรมการ การจัดประชุม การจัดทำรายงานการประชุม และการปฏิบัติตามมติที่ประชุม
- (2) รับผิดชอบการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานเป็นระยะ ตามกำหนดเวลา และรับผิดชอบการยกเลิก หรือปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานที่พิจารณาทบทวนแล้วว่าจำเป็นต้องยกเลิก หรือปรับปรุงแก้ไขมาตรฐาน เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- (3) รับผิดชอบการจัดทำมาตรฐานทางเทคนิคในกรณีเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือ กทช. มีมติให้ดำเนินการเป็นกรณีเฉพาะ
- (4) ดำเนินการอื่นใดตามที่ กทช. คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. และคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ มอบหมาย

4.1.4 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำมาตรฐาน ประกอบด้วย

- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการกำหนดมาตรฐานทั่วไป การรับรองระบบงาน (Accreditation) และการแจ้ง (Notification) ของประเทศสมาชิกตามข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคทางการค้าขององค์การการค้าโลก (WTO/Technical Barrier to Trade) ของประเทศ

- หน่วยตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์
- หน่วยงานวิจัยและพัฒนาทางด้านโทรคมนาคม เช่น สำนักงานวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม (สพท.) ศูนย์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ
- สมาคมวิชาชีพทางด้านโทรคมนาคม เช่น วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย
- สมาคมของภาคอุตสาหกรรม เช่น สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- หน่วยงานที่เป็นผู้แทนของผู้ประกอบการ (ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้แทนจำหน่าย)
- หน่วยงานที่เป็นผู้แทนของผู้ให้บริการโทรคมนาคม เช่น สมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย
- หน่วยงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค
- สถาบันการศึกษา และนักวิชาการ
- หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐาน

การจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (แผนผังแสดงไว้ใน ภาคผนวก ก.)

4.2.1 พิจารณาเหตุผลความจำเป็น และลำดับความสำคัญ

ฝ่ายเลขานุการ ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็น และลำดับความสำคัญในการกำหนดมาตรฐานโทรคมนาคมรายประเภท นำเสนอต่อคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. เพื่อพิจารณา

คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. อาจจัดให้มีการหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็น (consultation) หรือการประชุมหารือในวงจำกัด (focus group) เพื่อรับฟังความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ตามความเหมาะสม

4.2.2 จัดตั้งคณะอนุกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำมาตรฐานโทรคมนาคมรายประเภท ตามที่ได้พิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมแล้ว ให้คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. พิจารณา โดยระบุหน้าที่รับผิดชอบและองค์ประกอบให้ชัดเจน

คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. อาจกำหนดให้การจัดทำมาตรฐานทางเทคนิคบางประเภทอยู่ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมารับผิดชอบ

ในกรณีที่สำนักงาน กทช. เห็นว่า สมควรจัดทำมาตรฐานทางเทคนิคประเภทใดเป็นการเร่งด่วน หรือ กทช. มีมติมอบหมายให้สำนักงาน กทช. ดำเนินการเป็นกรณีเฉพาะ สำนักงาน กทช. สามารถดำเนินการจัดทำมาตรฐานได้ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมารับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจนำเสนอ กทช. พิจารณาโดยตรง

4.2.3 ยกร่างมาตรฐาน

คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. /คณะอนุกรรมการ/สำนักงาน กทช. (แล้วแต่กรณี) ทำการศึกษา วิเคราะห์ จากมาตรฐานทางเทคนิคของเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ที่มีใช้งานทั้งในระดับ

ระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ รวมถึง พิจารณาแนวโน้ม และความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานเป็นการเฉพาะของประเทศ ก่อนยกร่างมาตรฐานที่เหมาะสมกับการนำมาใช้งาน

4.2.4 รับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

ให้สำนักงาน กทช. ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แสดงข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานที่ได้จัดทำขึ้น ตามวิธีการที่เหมาะสม โดยปฏิบัติตามระเบียบ กทช. ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ พ.ศ. 2548

4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรฐาน

ให้คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. /คณะอนุกรรมการ/สำนักงาน กทช. (แล้วแต่กรณี) นำข้อคิดเห็นที่ได้รับไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรฐานให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำเสนอร่างมาตรฐานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ต่อคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.2.6 พิจารณากลับกรองร่างมาตรฐาน

คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. พิจารณากลับกรองร่างมาตรฐานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วโดยคณะอนุกรรมการ ทั้งในแง่ของรูปแบบ ถ้อยคำ เนื้อหา และความถูกต้องสมบูรณ์ให้มีความสอดคล้องกับกฎระเบียบ และมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมอื่นที่ได้ประกาศกำหนดไปแล้ว ก่อนนำเสนอร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ ต่อ กทช.

4.2.7 ประกาศกำหนดมาตรฐาน

กทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบการประกาศกำหนดมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. เสนอ ทั้งนี้ เมื่อ กทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว สำนักงาน กทช. จะดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย พร้อมทั้งแจ้ง สมอ. เพื่อให้ดำเนินการแจ้ง Notification ภายใต้ความตกลง TBT ต่อไป

4.3 หลักการประกอบการพิจารณาจัดทำมาตรฐาน

4.3.1 วิธีการจัดทำ

ในการจัดทำมาตรฐานบังคับ สามารถดำเนินการได้โดยใช้วิธีการยกร่างมาตรฐานขึ้นมาใหม่ (new draft) หรือโดยใช้วิธีการรับหรืออ้างอิงมาตรฐานอื่นมาใช้ (adoption or incorporation by reference) ทั้งนี้ ต้องจัดทำโดยใช้หลักการฉันทามติ (consensus) หรือเห็นพ้องต้องกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

มาตรฐานที่จัดทำนั้น ต้องมีสภาพที่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติหรือใช้บังคับได้ ทันต่อความต้องการของภาคการค้า อุตสาหกรรม และเอื้อต่อการกำกับดูแล

4.3.2 การพิจารณาเลือกมาตรฐานที่นำมาใช้

ในการจัดทำมาตรฐานบังคับ ควรเลือกมาตรฐานระดับระหว่างประเทศ (international standard) มาตรฐานระดับภูมิภาค (regional standard) หรือมาตรฐานระดับประเทศ (national standard) ที่เป็นที่ยอมรับ

หากมาตรฐานในเรื่องใดมีการประกาศกำหนดเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) แล้ว และคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการเห็นสมควรกำหนดให้มาตรฐานในเรื่องดังกล่าวมีสภาพใช้บังคับตามกฎหมายเป็นการเฉพาะสำหรับด้านโทรคมนาคม ให้พิจารณาเลือกใช้ มอก. เป็นลำดับแรก

หากมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นมาตรฐานเฉพาะ ให้แตกต่างจากมาตรฐานที่กล่าวมาข้างต้น ให้กระทำเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม โดยให้ระบุเหตุผลที่จำเป็นของความแตกต่างดังกล่าวไว้ด้วย

หากมีความจำเป็นต้องพิจารณาเลือกใช้มาตรฐานของของภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคมที่ใช้กันแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ (*de facto industrial standard*) และยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นมาตรฐานสากล หรือเลือกใช้มาตรฐานสมัครใจตามที่ระบุไว้ในข้อ 3. ของเอกสารนี้ ให้กระทำอย่างระมัดระวัง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (*technology neutrality*) และการทำงานร่วมกันได้ (*interoperability*) ระหว่างระบบ โครงข่าย เครือข่ายโทรคมนาคมและอุปกรณ์ด้วย

4.3.3 การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนอให้มีมาตรฐานบังคับ

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจเสนอให้ กทช. พิจารณานำมาตรฐานสมัครใจที่จัดทำโดยหน่วยงานอื่น มากำหนดให้เป็นมาตรฐานบังคับได้ หากเห็นว่า สมควรกำหนดให้มีมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวหรือกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยเสนอผ่านคณะกรรมการมาตรฐาน กทช.

ในการพิจารณาให้ความเห็นของคณะกรรมการมาตรฐาน กทช. ประกอบการพิจารณาของ กทช. นั้น คณะกรรมการมาตรฐาน กทช. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อรับผิดชอบการกลั่นกรองมาตรฐาน จัดให้มีการหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเสนอแนะเหตุผลความจำเป็นประกอบการกำหนดให้เป็นมาตรฐานบังคับด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ระบุอำนาจหน้าที่และวาระการปฏิบัติหน้าที่ให้ชัดเจน แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน

4.3.4 การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

ในการจัดทำมาตรฐานบังคับ คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/สำนักงาน กทช. ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในรูปแบบที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กทช. ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ พ.ศ. 2548 เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ประกอบการจัดทำร่างมาตรฐานดังกล่าว

ในกรณีที่ร่างมาตรฐานนั้น ไม่ได้นำมาตราฐานระดับระหว่างประเทศ หรือระดับภูมิภาคมาใช้งาน หรือนำมาใช้โดยมีการดัดแปลงให้แตกต่างจากมาตรฐานต้นฉบับ หรือในกรณีที่ใช้มาตรฐานของภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม หรือมาตรฐานสมัครใจ สำนักงาน กทช. จะแจ้ง สมอ. ซึ่งเป็น

หน่วยงานที่รับผิดชอบการแจ้ง (Notification) ของประเทศสมาชิกตามข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคทางการค้าขององค์การการค้าโลก (WTO/Technical Barrier to Trade) เพื่อแจ้งเวียนประเทศสมาชิกขอข้อคิดเห็นว่ามาตรฐานดังกล่าวเป็นอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าหรือไม่

4.3.5 การพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐาน

มาตรฐานที่ได้จัดทำขึ้น ควรจะได้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมเป็นระยะ (เช่น ทุก 3 ปี) เพื่อที่มาตรฐานจะได้ทันต่อสภาพการณ์ด้านโทรคมนาคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยในขณะเดียวกันก็ยังคงความเชื่อให้กับอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ว่ามาตรฐานจะไม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากเกินไปจนทำให้เกิดผลกระทบในแง่ลบต่ออุตสาหกรรม

ผลของการพิจารณาทบทวนอาจเป็นไปในลักษณะของการแก้ไขปรับปรุงมาตรฐานให้เหมาะสม (amendment) การยกเลิกมาตรฐานที่ล้าสมัย (withdrawal) หรือการยืนยันให้ใช้มาตรฐานเดิมต่อไปได้ (reconfirm)

ในกรณีที่มีการแก้ไขปรับปรุงมาตรฐานใหม่ให้แตกต่างจากมาตรฐานฉบับเดิม และมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีการพิจารณากำหนดมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกรณีที่เป็นไว้ด้วย

5. แนวทางการจัดทำมาตรฐานสมัครใจ

5.1 รูปแบบการจัดทำมาตรฐาน

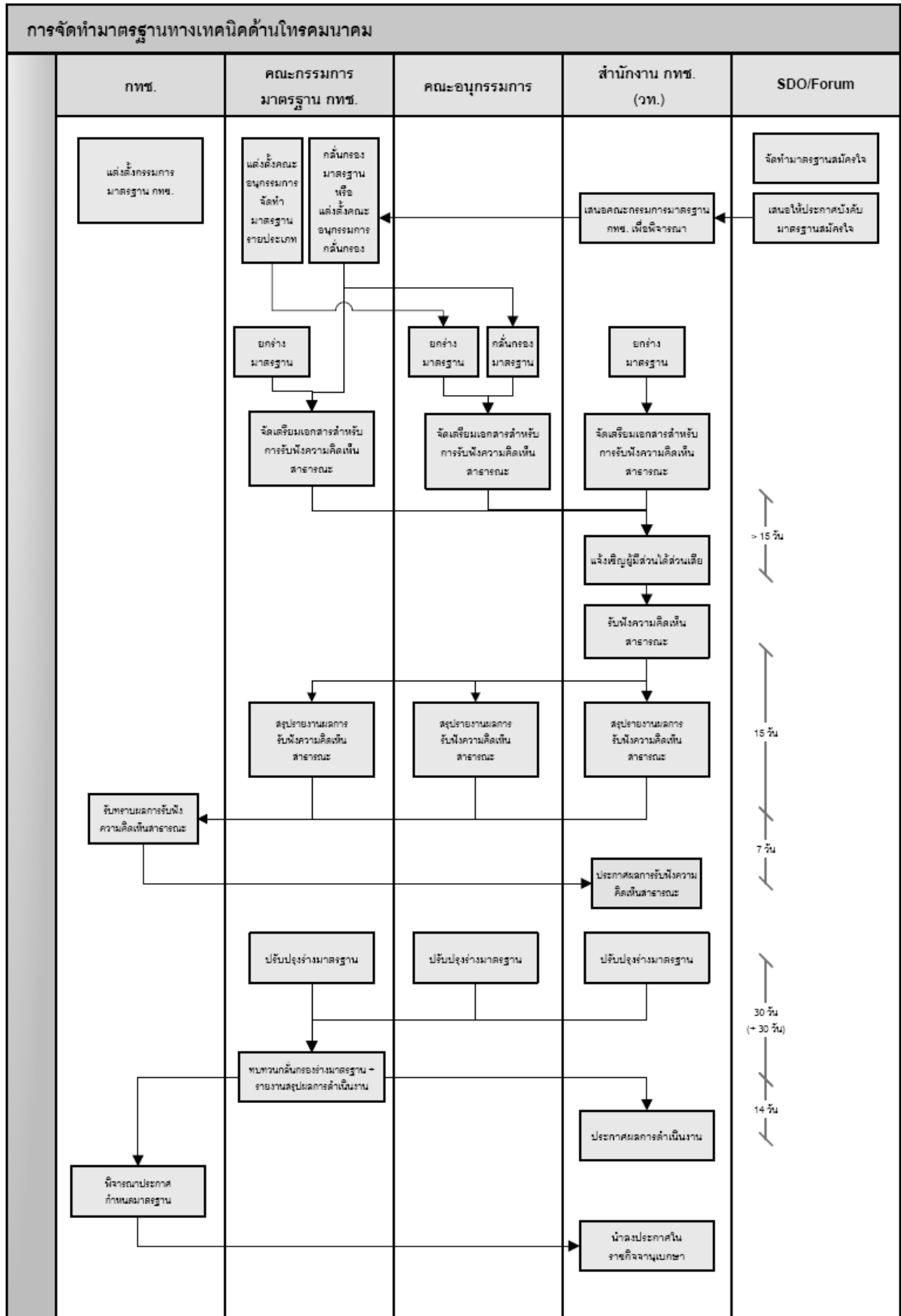
การจัดทำมาตรฐานสมัครใจ ดำเนินการโดยใช้รูปแบบของการรวมกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งอาจเป็นลักษณะทางการ (Standard Development Organization: SDO) หรือกึ่งทางการ (Forum) แล้วแต่ความเหมาะสม

แนวทางปฏิบัติ (Guidelines) ในการจัดทำมาตรฐานสมัครใจ แสดงไว้ใน ภาคผนวก ข.

5.2 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐาน

ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐาน ขึ้นอยู่กับรูปแบบการรวมกลุ่ม และข้อบังคับ/ระเบียบ/กฎเกณฑ์ของ SDO หรือ Forum นั้น

ภาคผนวก ก.

ภาคผนวก ข.

แนวทางปฏิบัติ (Guidelines) ในการจัดทำมาตรฐานสมัครใจ

1. กระบวนการจัดทำมาตรฐาน

- (1) มาตรฐานควรจัดทำโดยใช้หลักการของฉันทามติ (consensus) ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ซึ่งควรรวมถึงกระบวนการอุทธรณ์ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งที่เป็นประเด็นสารัตถะหรือประเด็นวิธีการไว้ด้วย ทั้งนี้ เอกสารกระบวนการและขั้นตอนดังกล่าวควรมีไว้พร้อมแจกจ่ายผู้สนใจ เมื่อมีการร้องขอ
- (2) กิจกรรมการจัดทำมาตรฐานควรจะได้มีการเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้จะได้เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเสนอข้อมูล (information) และข้อเสนอ (contribution) ได้ตามความต้องการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว หมายรวมถึง การแจ้งข่าวสารการริเริ่มจัดทำมาตรฐานใหม่ มาตรฐานที่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำในปัจจุบัน และมาตรฐานที่จัดทำเสร็จแล้วด้วย
- (3) ต้องเปิดโอกาสให้ผู้สนใจแสดงความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ได้จัดทำร่างขึ้นไว้แล้ว และนำข้อคิดเห็นที่ได้รับมาพิจารณา และเผยแพร่ให้ผู้ที่มีข้อคิดเห็นทราบผลการพิจารณาด้วย
- (4) การให้ความเห็นชอบหรือการอนุมัติมาตรฐานอย่างเป็นทางการให้ใช้หลักการฉันทามติ และให้จัดพิมพ์มาตรฐานที่เห็นชอบหรืออนุมัติแล้วโดยเร็ว
- (5) ควรมีการพิจารณาทบทวนมาตรฐานเป็นระยะตามที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ปรับแก้มาตรฐานให้เหมาะสม ทั้งนี้ หากมีข้อเสนอให้พิจารณาจัดทำมาตรฐานใหม่ หรือทบทวนมาตรฐานเดิมให้นำมาพิจารณาตามความเหมาะสมโดยเร็ว

2. การเข้าร่วมกิจกรรมจัดทำมาตรฐานของกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- (1) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้าร่วมกิจกรรมมาตรฐานที่อยู่ในความสนใจหรือได้รับผลกระทบโดยตรง
- (2) กลุ่มผู้แทนที่เข้าร่วมจัดทำมาตรฐานควรเป็นไปอย่างสมดุลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ไม่จะเป็นกลุ่มผู้ผลิต ผู้ซื้อ ผู้บริโภค

3. เนื้อหาของมาตรฐาน

- (1) เนื้อหาของมาตรฐานควรเป็นไปในลักษณะเปิด โปร่งใส ไม่กีดกันทางการค้า (เช่น ไม่มีถ้อยคำที่ระบุถึงแหล่งกำเนิดสินค้า) รวมทั้งไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎระเบียบของหน่วยงานกำกับดูแลในส่วนที่เกี่ยวกับความเข้ากันได้ของเครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ สุขภาพ และความปลอดภัย
- (2) เนื้อหาของมาตรฐานที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการนำมาตรฐานนั้นไปใช้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่กำกวม ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ใช้ตีความแตกต่างกัน

4. มาตรฐานที่มุ่งหมายเพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบและรับรองโดยเฉพาะ

(1) เนื้อหาของมาตรฐานควรชัดเจน ไม่กำกวม เพื่อที่ว่าผู้ที่นำมาตรฐานไปใช้ (ผู้ผลิต ผู้ซื้อ/ ผู้ใช้ และหน่วยงานบุคคลที่สาม) จะสามารถเข้าใจได้ในแนวทางเดียวกัน

(2) ควรระบุแนวทางการทดสอบที่เหมาะสม ว่าใช้สำหรับการทดสอบตัวอย่าง การผลิตอย่างต่อเนื่อง หรือการตรวจสอบเพื่อกำกับดูแล รวมทั้งระบุวิธีทดสอบ ชีตจำกัด/ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ วิธีชักตัวอย่าง และจำนวนตัวอย่างที่ใช้

(3) มาตรฐานต้องไม่กีดกันเทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่ง คำนี้ถึงหลักการความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (technology neutrality) และการทำงานร่วมกันได้ (interoperability) ระหว่างระบบ โครงข่าย เครื่องโทรคมนาคมและอุปกรณ์ ซึ่งสามารถกระทำได้โดยมุ่งเน้นที่ข้อกำหนดด้านสมรรถนะ มากกว่าที่จะมุ่งเน้นที่การออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถมีการพัฒนาต่อเนื่อง (variant product) ได้ โดยยังคงมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าเดิม

ภาคผนวก ค.

เอกสารอ้างอิง

1. กรอบแนวทางสำหรับการจัดทำมาตรฐานทางด้านโทรคมนาคม, สำนักงาน กทช., กันยายน 2548 - (ยกเลิกแล้ว)
2. ISO/IEC 17007: Conformity assessment – Guidance for drafting normative documents suitable for use for conformity assessment (2009)
3. ISO/IEC Guide 59: Code of good practice for standardization (1994)
4. Final Report “Consultation on Standardization Framework of Thailand” published by Telecommunication Technology Association (TTA) of Korea, December 2008 (undisclosed)
5. ระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ พ.ศ. 2548